

Kolmule

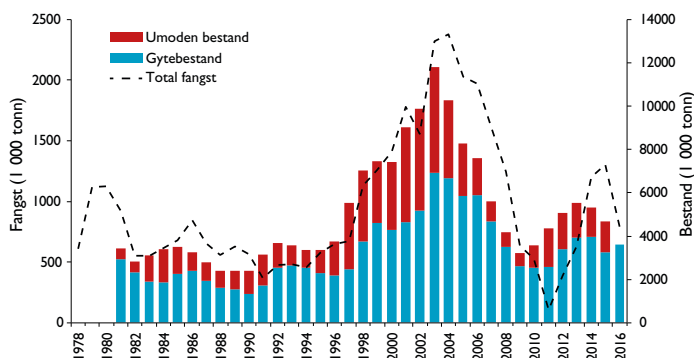
Status og råd

Gytebestanden av kolmule nådde en topp på 6,9 millioner tonn i 2003 og ble kraftig redusert frem til 2010. Denne trenden er nå snudd, og gytebestanden har økt siden 2010. Gytebestanden ble beregnet til å være over føre-var-nivået (B_{pa}) på 3,3 millioner tonn tidlig i 2015. All tilgjengelig informasjon tilsier at årsklassene som ble gytt i 2005–2009 er svært svake sammenlignet med de ti foregående årene. Rekrutteringen etter 2009 har vært vesentlig bedre. Historisk lav fangst i perioden 2011–2013 i kombinasjon med økt rekruttering har dermed ført til oppgang i bestanden etter mange år med reduksjon. Kyststatene som forvalter bestanden i fellesskap (EU, Norge, Island og Færøyene), ble i 2008 enige om en langsiktig forvaltningsstrategi. Denne forvaltningsstrategien anses imidlertid ikke lenger for gjeldende. ICES har derfor gitt anbefalingen i tråd med at fisket bør forvaltes i henhold til MSY-tilnærmingen. Arbeid pågår mellom kyststatene for å oppdatere forvaltningsplanen, og det er sendt en forespørsel til ICES om å evaluere en ny forvaltningsstrategi.

Fiskeri

Hovedfisket skjer langs kontinentalskråningen og bankene vest for De britiske øyer og ved Færøyene, hvor kolmulen samler seg for å gyte om våren. Norge har her operert med over 40 ringnotfartøyer utstyrt med pelagisk trål. Disse fartøyene kan fiske 78 % av den norske kvoten. Industritrålere har adgang til 22 % av kvoten og fisker året rundt, hovedsakelig langs den vestlige og sørlige kanten av Norskerenna og nordover rundt Tampen. Noen industritrålere deltar også i fiskeriet på gytefeltene. Totalkvoten for 2015 var 1 300 000 tonn, og foreløpig statistikk indikerer at dette vil være totalfangsten. Den rapporterte norske fangsten i 2015 var ca. 489 000 tonn.

Norge har historisk sett vært den dominerende nasjonen i kolmulefisket med ca. 40 % av totalfangsten frem til 2004. Etter at kyststatene Norge, Island, EU og Færøyene ble enige om fordeling av kolmule, har den norske andelen blitt lavere – og er nå vel 30 % etter kvotebytte med andre land. Også Russland, Færøyene, Island og Nederland er store aktører i kolmulefisket, men alle EU-land langs kysten fra Portugal til Sverige deltar.

Bestand og fangst av kolmule.

Stock size and catches of blue whiting.

Kolmule – *Micromesistius poutassou* – Blue whiting

Andre navn: Blågunnar, blåhvitting, kolkjeft

Familie: Gadidae (torskefamilien)

Maks størrelse: 50 cm og 800 gram

Levetid: Opptil 20 år, men sjelden over 10 år

Leveområde: Hele Nord-Atlanteren fra Svalbard til Marokko samt Middelhavet

Hovedgyteområde: Vest for De britiske øyer

Gytedispunkt: Februar–april

Føde: Spiser krill, amfipoder og småfisk

Særtrekk: Har fått navnet kolmule fordi munnhulen og gjellehulene er svarte

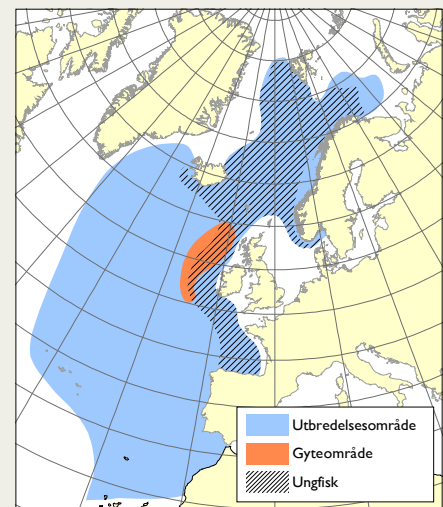
Nøkkeltall:

KVOTERÅD 2016: 776 391 tonn

KVOTE 2015: 1 260 000 tonn

NORSK FANGST 2015: 489 000 tonn

NORSK FANGSTVERDI 2014: 579 millioner kroner

Fakta om bestanden:

Kolmule er en liten torskefisk som hovedsakelig holder til i Nordøst-Atlanteren og i Middelhavet. Mindre bestander finnes også i Nordvest-Atlanteren. Kolmule i Nordøst-Atlanteren betraktes forvaltningsmessig som én bestand, men består av to hovedkomponenter, en nordlig og en sørlig, med en grov deling på Porcupinebanken vest for Irland. Noen norske fjorder samt Barentshavet har lokale bestandskomponenter, selv om de store mengdene av kolmule i Barentshavet de siste årene hører til den atlantiske hovedkomponenten.

Kolmule er en av de mest tallrike fiskeartene i de midterste vannlagene i Nordøst-Atlanteren. Arten er mest vanlig på 100–600 m dyp, men den kan også svømme nær overflaten deler av døgnet og nær bunnen på grunt vann. Den er blitt observert så dypt som 900 meter.

Kolmule spiser for det meste krepsdyr som krill og amfipoder. Stor kolmule spiser gjerne småfisk, inkludert ung kolmule. Det hender at den må konkurrere om maten med sild og makrell. Dette er mest vanlig for ung kolmule (0- og 1-åringer), som holder seg høyere oppe i vannet. En del rovfisk og sjøpattedyr beiter på kolmule, og den er blant annet en viktig del av føden til sei, blåkveite og grindhval. Voksen kolmule vandrer hver vinter til gyteområdene vest for De britiske øyer. Egg og larver transporteres med havstrømmene, og driftmønsteret varierer fra år til år. Larver fra gyting vest for Irland kan for eksempel ende opp både i Norskehavet og i Biscayabukta. Det viktigste føde- og oppvekstområdet er Norskehavet.

Kontaktperson: Åge Høines | aageh@imr.no